

Hoe het zit met partneralimentatie en waarom het een vrouwenzaak is

Met ingang van 1 januari wordt partner- alimentatie berekend op basis van een zogenoemde woonbudget. Met de versoering van de partneralimentatieduur in 2020 in het achterhoofd is de vraag: goed of slecht nieuws voor vrouwenemancipatie? Opzij pluist het uit met echtscheidingsadvocaat Kim Beumer en Marjan Nieuwenhuis, bestuurslid en coördinator bij oudere-vrouwennetwerk WOUW.

DOOR NOÉMI PRENT

Gescheiden en financieel teruggeworpen, helaas de bittere realiteit voor veel vrouwen. Om het te ‘vergemakkelijken’ hebben we in Nederland partneralimentatie ingevoerd. Een wettelijk instrument om ervoor te zorgen dat beide partners ook na de scheiding rond kunnen komen, voor als een van de twee anders (te) weinig inkomen heeft. “Vóór 1 januari werd partner- alimentatie anders berekend dan kinderalimentatie”, vertelt echtscheidingsadvocaat Kim Beumer. “In de draagkrachtberekening – de berekening waarin wordt bepaald hoeveel je kunt betalen – werd rekening gehouden met de daadwerkelijke woonlasten. Dat verandert nu.” De rechtspraak had al langer de wens om het gelijk te trekken en te uniformiseren op basis van het woonbudget, omdat het eenvoudiger is en het tot minder discussie zou leiden, stelt ze. “Wat je vaak zag is dat een van de ex-partners een dure woning aanschafte en dat hij of zij daardoor geen bedrag kon betalen voor de ander. Door de nieuwe berekening wordt het zo dat als jij meer wilt uitgeven aan woonlasten, het binnen de eigen risicosfeer valt.” Het woonbudget reserveert dertig procent van het netto besteedbaar inkomen voor woonlasten.

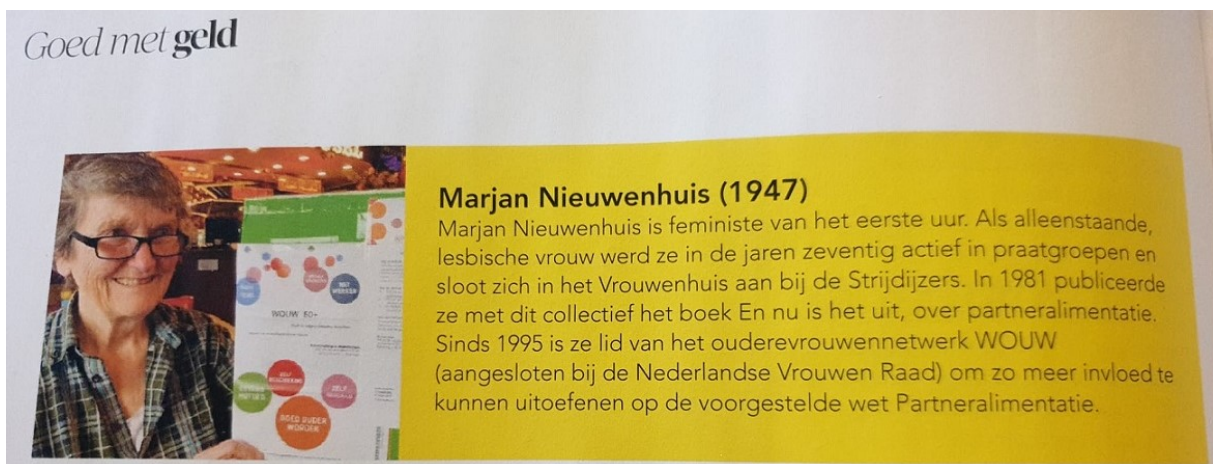
Echtscheidingsadvocaat Kim Beumer

Vrouwenzaak

De term partneralimentatie klinkt neutraal, maar de cijfers liegen er niet om. De laatste cijfers van het CBS uit 2014 laten zien dat bij 45.000 scheidingen dat jaar één procent van de vrouwen partneralimentatie betaalden, tegenover negen procent betalende mannen. In de praktijk is partneralimentatie dus iets waar vooral vrouwen aanspraak op maken. Beumer herkent dit vanuit de praktijk. “Na een echtscheiding zijn het veelal de vrouwen die het onderspit delven en koopkracht verliezen.” In deze context gaat het vooral om vrouwen in heteroseksuele relaties.

Marjan Nieuwenhuis zet zich al sinds eind jaren zeventig in voor de belangen van vrouwen en partneralimentatie. Toen nog bij het vrouwencollectief De Strijdijzers, nu bij het vrouwen netwerk WOUW, waar ze politieke besluitvorming probeert te beïnvloeden. “Toen partneralimentatie destijds werd ingevoerd gold levenslang. Dat is nu wel anders.” In 1994 ging de wet op de schop. “Partneralimentatie werd ingekort tot twaalf jaar. Daar hadden de meeste mensen toen vrede mee. Maar toen kwamen er weer mannen met bezwaar, die vonden dat ze helemaal niets hoefden te betalen.”

In 2020 werd de partneralimentatiewet opnieuw hervormd, op initiatief van VVD, D66 en PvdA. Aanleiding hiervoor was dat een meerderheid vond dat met name mannen onterecht twaalf jaar alimentatie moesten betalen, terwijl de echtgenote financieel zelf rond kon komen. “De partneralimentatieduur ging van twaalf naar maximaal vijf jaar. Tijdens een vergadering van de Nederlandse Vrouwen Raad vertelde ik voorafgaand aan een aantal vrouwen dat er werd gewerkt aan het veranderen van de partneralimentatiewet. ‘Worden het meer jaren’, zeiden een aantal vrouwen toen. Dat was eigenlijk heel komisch: zij vonden of ervoeren dat twaalf jaar nog te kort was,” lacht Nieuwenhuis. “Ik vond en vind de beknotting van partneralimentatie zeer onrechtvaardig. Er worden eisen aan vrouwen gesteld waar de maatschappij niet genoeg voorwaarden voor schept. Denk bijvoorbeeld aan kinderopvang. De overheid moet financiële zelfstandigheid van vrouwen faciliteren en dat gebeurt nu niet genoeg.”

Minder kans op een woning

Van levenslang naar vijf jaar, er is de afgelopen decennia dus flink wat van partneralimentatie afgesnoept. De wetten lopen voor op de realiteit, betoogt Nieuwenhuis. “Er wordt uitgegaan van de economische zelfstandigheid van vrouwen, maar de realiteit is dat 75 procent van de vrouwen parttime werkt. Dit soort wetten pakken dus vooral negatief uit voor vrouwen.”

In een ideale wereld is partneralimentatie een vangnet, iets voor uitzonderingsgevallen, stelt Beumer. “Dat is het nu niet. Bij het overgrote deel van de echtscheidingen moet er een stukje partneralimentatie komen.” Door de begrenzing van de partneralimentatieduur sinds 2020 ziet de echtscheidingsadvocaat nieuwe praktische problemen ontstaan. “In het kader van de

hypothecaire geldlening. Veel banken zeggen: al het inkomen dat minder dan tien jaar binnenkomt, daar financieren wij niet op. Partneralimentatie is in beginsel een inkomen, maar telt voor de bank dus niet mee als inkomen omdat je het maar maximaal vijf jaar ontvangt.” De kans op het kopen van een eigen woning, met name voor vrouwen, wordt hierdoor verkleind.

Goed geregeld

De hoop was dat vrouwen door het beknotten van de partneralimentatie in 2020 sneller financieel afhankelijk zouden worden. “Voor de positie van vrouwen heeft het niet per se positief uitgepakt”, stelt Beumer. “Er ging wel een positieve gedachte van de wetwijziging uit. De alimentatieduur van twaalf jaar maakte ook dat de prikkel om zelf aan het werk te gaan minder groot was voor vrouwen. De bedoeling was dat degene die partneralimentatie ontving, gedurende die twaalf jaar financieel zelfstandig zou worden. Alleen dat gebeurde lang niet altijd.” Ze vervolgt: “Ik ben zelf ook gescheiden en heb vanuit mijn opvoeding meegekregen: zorg dat je onafhankelijk bent en blijft. Ik was heel blij dat ik na mijn scheiding geen aanspraak hoefde te doen op partneralimentatie. Als je trouwt is het zo belangrijk om in je eigen levensonderhoud te blijven voorzien.”

Hoe je het thuis ook geregeld hebt, zorg dat je als vrouw afspraken vastlegt, stelt Nieuwenhuis. “Ik zie zo veel jonge vrouwen die tegenwoordig niet meer trouwen. De helft van de eerstgeboren kinderen wordt in een samenwoonsituatie geboren. De meeste vrouwen gaan dan parttime werken. Ik begrijp heel goed waarom vrouwen dat doen, met de dubbele belasting die ze vaak ook in het huishouden en op gebied van zorg hebben. Maar ze snijden zichzelf gigantisch in de vingers. Als vrouwen na een aantal jaar uit elkaar gaan met hun partner, hebben ze nergens recht op. De man hoeft vaak minder in te leveren. Ik denk persoonlijk dat jonge vrouwen er niet over durven te beginnen bij hun partner. En die mannelijke partner heeft er voordeel bij om niet te trouwen of het op een andere manier vast te leggen, want dan heeft hij naderhand ook geen verplichtingen. Mannen zijn beter in opkomen voor hun belangen dan vrouwen.”

Woonbudget: vloek of zegen

Of de nieuwe berekening van partneralimentatie goed of slecht uitpakt voor vrouwen, is lastig te zeggen. “Het is vooral makkelijker om partneralimentatie te berekenen”, aldus Beumer. “Naar mijn mening moet er ruimte blijven voor maatwerk.” Het woonbudget klinkt overzichtelijk en makkelijk toepasbaar, maar de realiteit is ook een oververhitte woningmarkt. Het is de vraag in hoeverre het woonbudget correspondeert met de werkelijkheid. “Het is niet altijd een eigen keuze om hoge woonlasten te hebben. Wanneer hogere woonlasten vermijdbaar noch verwijtbaar zijn, moeten we goed kijken naar het woonbudget. Hetzelfde geldt trouwens voor lagere woonlasten, bijvoorbeeld doordat iemand is gaan samenwonen met een nieuwe partner. Er ligt een belangrijke taak voor advocaten om ervoor te zorgen dat alimentatie voor beide partijen goed uitgevoerd kan worden, dat is in ieders belang.”

Nieuwenhuis durft evenmin in te schatten wat de consequenties zijn van het invoeren van het woonbudget voor vrouwen. “Waar ik me vooral zorgen om maak, is dat partneralimentatie in de toekomst helemaal afgebouwd wordt. Of dat wordt gezegd: regel het maar in je huwelijk. Terwijl ik zie dat veel jonge vrouwen tegenwoordig helemaal niet meer trouwen en niks geregeld hebben als ze uit elkaar gaan.” Hoe ze het zelf zou regelen? “Ik zou bij partneralimentatie loslaten hoeveel jaar het moet duren. In plaats daarvan moeten we kijken naar de economische situatie van beide partners na een scheiding. Dat vrouwen genoeg tijd en

ruimte krijgen om desnoods een hele studie te volgen na een scheiding, zodat ze een bepaald minimum inkomen kan verdienen. En dat er daarna pas aan de partneralimentatie wordt gesleuteld.

De alimentatievoorvechtster van het eerste uur besluit: “Echtscheidingsadvocaat Gabi van Driem schreef het eerder al in een brief aan ons en ik herhaal het. De versobering van de partneralimentatie heeft niet geleid tot de gewenste emancipatie. Vrouwen zijn niet sneller financieel onafhankelijk geworden en dus benadeeld de partneralimentatiewet vrouwen. Er worden wetten gemaakt waarbij niet wordt gekeken naar de belangen van vrouwen.”

Partneralimentatie is een onderhoudsbijdrage in het levensonderhoud, ten gunste van de ene ex-partner, ten laste van de andere ex-partner. Dat vloeit voort uit de zorgplicht ten tijde van het huwelijk of geregistreerd partnerschap.

Indien een persoon na scheiding financieel niet of slechts gedeeltelijk in staat is om in zijn of haar levensonderhoud te voorzien, moet de ex-partner financieel bijspringen als deze er de financiële ruimte voor heeft.

De partneralimentatie bedraagt maximaal vijf jaar of minder, als het huwelijk of geregistreerd partnerschap korter duurde dan tien jaar.

De ex-partner ontvangt dan partneralimentatie voor de helft van de periode dat hij of zij getrouwd was. Als er kinderen zijn onder de 12 jaar en als de ex ouder is dan 55 jaar dan kan de partneralimentatie langer duren.

‘Wat je vaak zag is dat een van de ex-partners een dure woning aanschafte en dat hij of zij daardoor geen bedrag kon betalen voor de ander.’

‘Er worden eisen aan vrouwen gesteld waar **de maatschappij niet genoeg voorwaarden voor schept.**’

‘Toen kwamen er weer mannen met bezwaar, die vonden dat ze helemaal niets hoefden te betalen.’